

سرشناسه	:	میراحمدی، سیدالایاس، ۱۳۶۷-
عنوان و نام پدیدآور	:	گنجینه شفابخش/سیدالایاس میراحمدی.
مشخصات نشر	:	قم: حکیم روز، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۰ص.
شابک	:	978-622-737805-4
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	بیماران -- مراقبت -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	:	Care of the sick -- Religious aspects -- Islam
موضوع	:	پرستاری و مراقبت روحی
موضوع	:	Spiritual care (Medical care)
موضوع	:	پرستاری -- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	:	Nursing -- Psychological aspects
رده بندی کنگره	:	BP۲۵۲/۱
رده بندی دیویی	:	۲۹۷/۶۵
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۲۲۷۸۵۷

گنجینه شفابخش

نویسنده:		سیدالایاس میراحمدی
ناشر:		حکیم روز
شابک:		۹۷۸-۶۲۲-۷۳۷۸۰۵-۴
تیراژ:		۱۰۰۰ نسخه
سال انتشار:		۱۳۹۹
نوبت چاپ:		اول
صفحه‌آرایی:		عباس ده‌نمکی
قیمت:		۳۰۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ است

چاپ و نشر: حکیم روز ۰۹۱۹۲۵۱۵۴۲۳

این کتاب را با کمال افتخار و امتنان تقدیم می‌نمایم به:

- ساحت مقدس حضرت صاحب الزمان (عج)؛
- به بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران، امام خمینی (ره) و رهبر فرزانه‌ام سید علی خامنه‌ای؛
- به خانواده معزز شهدا و ایثارگران، به محضر ارزشمند پدر و مادر عزیزم همچنین همسر مهربانم؛
- به آنان که در راه کسب دانش راهنمایم بودند؛
- به آنان که برای حفظ سلامت مردم ایران خدمت می‌کنند، به آنان که نفس خیرشان و دعای روح پرورشان بدرقه‌ی راهم بود؛

إلهی به من کمک کن تا بتوانم ادای دین کنم و به خواسته‌ی آنان جامه‌ی عمل بپوشانم پروردگارا حسن عاقبت، سلامت و سعادت را برای آنان مقدر نما. خدایا توفیق خدمتی خالصانه جهت رشد و شکوفایی ایران اسلامی عنایت بفرما.

فهرست مطالب

پیش‌گفتار	۸
مقدمه	۱۰
فصل اول: پیش‌درآمدی بر معنویت	۱۳
معنویت	۱۵
ضرورت معنویت در جهان امروز	۱۷
تفاوت معنویت با مذهب	۱۸
نگاه روان‌درمانگران مختلف به معنویت و مذهب	۱۹
کیفیت اثر معنویت بر سلامت	۲۱
فصل دوم: مفهوم شناسی معنویت	۲۳
تعریف معنویت	۲۵
تعریف مراقبت‌های معنوی	۲۷
اقسام پیشگیری از بیماری‌ها	۳۱
پزشک، مسئول مراقبت از بیمار است	۳۲
نمونه بیماری‌های اثر گرفته از مراقبت‌های معنوی	۳۲
نمونه‌ای از مراکز درمانی ارائه‌دهنده خدمات معنوی	۴۰
تأثیر معنویت درمانی در افزایش قدرت سیستم ایمنی بیماران سرطانی	۴۲
تأثیر مراقبت معنوی بر بهبودی بیماری از منظر اسلام	۴۳
فلسفه برخی از احکام و آداب شرعی	۴۵

۴۷		فلسفه روزه
۴۷		حکمت غسل جنابت
۴۸		حکمت حرمت شراب
۴۹		فلسفه حرمت گوشت خوک
۵۰		روایاتی از آداب دین و نقش آن در سلامتی
۵۲		جایگاه اخلاق اسلامی در سلامت انسان
۵۲		نقش تعادل روانی در سلامت تن
۵۴		روان درمانی، خاستگاه اخلاق درمانی
۶۰		عوامل شفا بخش در اسلام
۶۰		۱. قرآن کریم
۶۱		قرآن، دوی دردها
۶۱		تأثیر معجزه آسای صوت قرآن
۶۳		مفهوم قرآن درمانی
۶۵		خاصیت شفابخشی قرآن
۶۸		گفتار درمانی
۷۶		۲. نماز
۷۸		۳. دعا و تأثیر آن در بیماری‌های جسمی
۷۹		دعا و روان شناسی دین
۸۱		دعا و طب مکمل
۸۲		تبیین آرامش با نیایش و نگرش کاربردی به دعا

۴. صدقه	۸۴
۵. تربت حضرت سید الشهداء	۸۵
۶. توسلات و داستانهای واقعی	۸۶
شفای مرد لال در سال ۱۴۱۰ هجری قمری	۸۶
شفای دختر سیزده ساله به دست امام زمان عج	۸۸
فصل سوم: طرح ها و یافته ها	۹۳
انواع مراقبت معنوی	۹۵
سه فعالیت کلیدی پرستار به منظور اعمال مراقبت معنوی	۹۶
ساختار مراقبت معنوی	۹۶
موانع مراقبت معنوی	۹۷
برنامه مراقبت معنوی	۹۹
۱. حمایت از مناسک مذهبی که شامل	۹۹
۲. حضور حمایت گرانه که شامل	۹۹
مراقبت معنوی بر اساس فرآیند پرستاری	۱۰۰
مداخلات معنوی پرستار	۱۰۳
الف) بررسی	۱۰۳
ب) تشخیص پرستاری	۱۰۴
ج) مداخلات پرستاری همراه با اِلقای امید و حمایت معنوی	۱۰۴
د) ارزیابی	۱۰۵
گرفتن شرح حال معنوی	۱۰۵

سؤالات سنجش معنویت بیماران ۱۰۷

بخش اول سؤالات ۱۰۷

فصل چهارم: نتایج ۱۱۳

نتایج ۱۱۵

منابع ۱۱۸

پیش‌گفتار

مراقبت معنوی به عنوان مهم‌ترین عامل کمک‌کننده برای رسیدن به تعادل در حفظ سلامتی و مقابله با بیماری‌ها شناخته شده است و از جمله موضوعاتی می‌باشد که در سال‌های اخیر، حتی در خارج از ایران بسیار مورد توجه قرار گرفته است. از همان ابتدا که انسان دچار ناتوانی و بیماری شد، روش‌های مختلف درمانی هم پدید آمد. با گذشت زمان و به وجود آمدن بیماری‌های سخت و مرگ آسا، بشر بر آن شد که روش‌های دقیق تری برای درمان برگزیند. برخی دانشمندان و پزشکان تنها از روش‌های علمی - درمانی استفاده می‌کردند، اما متوجه شدند که برای سلامت کامل انسان، باید به تمامی ابعاد وجودی او پرداخته شود. در نتیجه بعد روحی - روانی را که بر اثر غفلت، کمتر به آن پرداخته شده بود، پر اهمیت دانسته و سلامت جسم را در گرو سلامت روان برشمردند. بنابراین با پرداختن به نیازهای معنوی، سطح کیفی درمان را بالا برده و به موفقیت‌های چشمگیری رسیدند. در مراقبت معنوی که شامل مواردی مانند توجه به بیمار با عشق و محبت ورزیدن به او، بالا بردن اراده و انگیزه بیمار در مقابله با بیماری به روش دعا و ذکر درمانی، ایجاد توکل و شکیبایی، ایجاد رضایت به تقدیر الهی و امید دادن به بیمار از شافی بودن پروردگار می‌باشد، روح و قدرت نامحدود الهی را به بیمار یادآوری می‌کنند تا او با حسن ظن داشتن به یگانه تکیه گاه خویش، برای درمان بیماری اقدام نماید. در نتیجه پزشک در کمال آرامش و شکیبایی بیمار، به درمان بیماری پرداخته و آمار از بین رفتن

بیماران به دلیل اضطراب و نگرانی بسیار پایین آمده و بهبودی بیماری‌ها افزایش می‌یابد. با پدیدار شدن مفهوم نیازهای معنوی، مداخلات معنوی، مراقبت‌های معنوی و تأثیرات آن بر سلامت زندگی انسان، توجه جامعه بشری در قرن تکنولوژی و اطلاعات، به ارزش‌های درمانی دعا، نیایش و رفتارهای معنوی، شکل دیگری به خود گرفته است. بنابراین به نظر می‌رسد برای ارائه خدمات و مراقبت‌های جامع به بیماران، لازم است بعد معنوی بیمار به عنوان یکی از ابعاد مهم و مؤثر بر سلامت انسان در نظر گرفته شود.

مقدمه

در سال‌های اخیر، ارتباط معنویت و علوم پزشکی جهت بهبودی و پیشگیری از بیماری‌ها مورد توجه قرار گرفته است و بر اساس تحقیقات صورت گرفته، مراقبت‌های معنوی می‌توانند با کاهش اضطراب، افسردگی و حس تنهایی همچنین پایین آوردن میزان فشار خون بالا و میزان استفاده از الکل و داروهای مخدر موجب افزایش لذت در طول درمان و افزایش احساسات مثبت مانند امیدواری، خوش بین بودن، رها شدن از احساس پشیمانی، رضایت از زندگی، حس ارزش درونی و در نهایت مقاوم شدن بیمار هنگام بیماری و پیشرفت سلامتی او شود.

در واقع، مراقبت معنوی همان مراقبت و پرورش در زمینه روح و روان انسان است، به طوری که موجب حفظ سلامت و ارتقاء سطح کیفی زندگی می‌شود. تجربه بشری در تمام فرهنگ‌ها نشان داده است که انسان، همواره در شرایط بحرانی و هنگامی که بیماری زندگی وی را تهدید می‌کند، از یک منبع مقدس و الهی کمک طلبیده و نیاز به معنویت در او اهمیت زیادی پیدا می‌کند. معنویت یک کیفیت ذاتی در همه انسان‌ها بوده و بیانگر ارتباط هماهنگ انسان با خود، دیگران، طبیعت، خدا و یافتن معنی و هدف در زندگی است.

مطالعات نشان داده است که معنویت و اعتقادات مذهبی، توانایی مقابله بیمار را با وقوع یک بیماری بالا برده و سرعت بهبودی او را افزایش می‌دهد. همین امر حتی اگر بیماری را شفا ندهد، سبب بهتر شدن بیمار می‌شود یا حداقل کمک می‌کند بیمار بهتر با بیماریش کنار بیاید.

معنویت از دیدگاه ما شیعیان جدای از قرآن، اهل بیت (علیهم‌السلام) و اعمال سفارش شده از سوی ایشان نیست، بنابراین توجه به نسخه‌های درمانی صادر شده از شرع مقدس جهت سلامتی، باید برای ما اهمیت زیادی داشته باشد. همانطور که خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

«وَنُزِّلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ»^۱ و از قرآن آنچه

شفا و رحمت است برای مؤمنان، نازل می‌کنیم.

همچنین امام رضا (علیه‌السلام) فرموده است: «أَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَبْعِدْ أَكْلًا وَلَا شُرْبًا إِلَّا مَا فِيهِ الْمَنْفَعَةُ وَالصَّلَاحُ وَلَمْ يَحْرَمْ إِلَّا مَا فِيهِ الضَّرَرُ وَالتَّلَفُ وَالْفَسَادُ، فَكُلُّ نَافِعٍ مُّقْوٍ لِلْجِسْمِ فِيهِ قُوَّةٌ لِلْبَدَنِ فَهُوَ حَالِلٌ وَكُلُّ مُضَرٍّ يَذْهَبُ بِالقُوَّةِ أَوْ قَاتِلٌ فَحَرَامٌ»^۲. خداوند تبارک و تعالی هیچ خوردنی و نوشیدنی را حلال نکرده است مگر چیزی که در آن سود و صلاحی بوده و هیچ خوردنی و نوشیدنی را حرام ننموده، مگر آن که در آن زیان و نابودی و فساد بوده است، پس هر چیز سودمند و نیرو بخش جسم، که باعث تقویت بدن است، حلال شده است و هر چیزی که قوای جسمانی را از بین ببرد و یا موجب مرگ شود حرام است.

این کتاب با رویکرد رفتاری-آموزشی، به تحلیل و بررسی چگونگی پیشگیری از بیماری‌ها و بهبودی آنها با استفاده از مراقبت‌های معنوی می‌پردازد. با توجه به اینکه مراقبت معنوی به عنوان یکی از عوامل مؤثر بر سلامت انسان و کیفیت زندگی بیماران شناخته شده است و از آنجایی که به تأثیرات این نوع مراقبت بر بیماری کمتر توجه شده است، تلاش شد تا اهمیت نقش مراقبت

۱. اسراء، آیه ۸۲

۲. مستدرک الوسائل، ج ۱۶، ص ۳۳۳، ح ۲

معنوی در سلامتی انسان بیش تر روشن گردد. با روشن شدن اهمیت بعد معنوی و تأثیر آن بر دیگر ابعاد وجودی انسان مخصوصاً سلامتی بشر، هدف ما در این کتاب، تبیین بهتر چگونگی تأثیر مراقبت‌های معنوی بر بهبودی و پیشگیری از بیماری‌ها بوده است.